

PREDUZMINEŠTO!

Bilten / 03

PREDUZMINEŠTO! Bilten
treći broj,
april 2011.

priredjuje SMart Kolektiv,
administrator Foruma poslovnih lidera Srbije

Adresa:
Alekse Nenadovića 34
11000 Beograd
Telefon/fax:
+381 11 2440 096

office@smartkolektiv.org
www.smartkolektiv.org
www.fpl.rs

dizajn: Monika Lang

Projekat „PREDUZMINEŠTO! - Podrška zapošljavanju mladih
na temelju društveno odgovornog poslovanja“, sprovodi „SMart Kolektiv“
Finansira Ministarstvo omladine i sporta, Republika Srbija

Predstavljamo

Mentorstvo - Faktori koji vode do uspeha¹

U istraživanju koje je sprovedeno među mentorima i početnicima iz dve različite zemlje, koji su učestvovali u akreditovanim programima nefinansijske podrške koje je sprovedla mreža Youth Business International, identifikovani su neki od faktora koji dovode do uspeha kada je mentorski proces u pitanju.

Pre svega, uočeno je drugačije uopšteno shvatanje uspeha kod preduzetnika i mentora. Kao najvažnije merilo uspeha mladi preduzetnici su identifikovali prepoznatljivost svojih usluga i preduzeća, odnosno izgradnju brenda, i postizanje finansijskih ciljeva. Mentori su, s druge strane, predlagali mladim preduzetnicima da uspeh vrednuju kroz mogućnost da posao razvijaju i učine ga održivim, kao i kroz stvaranje mogućnosti da razvijen posao prodaju većoj kompaniji.

I mentori i preduzetnici su kao faktor od ključne važnosti za uspeh međusobnog odnosa identifikovali iskrenost. Mladi preduzetnici su smatrali važnim usvajanje saveta mentora, a pre svega usvajanje modela ponašanja koji nije odbramben. Ipak, za uspeh procesa mentorstva kao važno se pokazalo i to da mentori ne treba da budu direktno uključeni u posao

preduzetnika i da na bilo koji način budu pristrasni. Zadak mentora je da daje smernice i da podseća preduzetnika na razloge zbog kojih je počeo da se bavi svojim poslom. Kao neko ko je izvan posla mentor bi trebalo da pomogne preduzetniku da situaciju sagleda jasnije i iz više različitih uglova.

Prema rezultatima istraživanja, većina mentora je smatrala da obe strane treba da imaju želju za ostvarenjem poslovnog odnosa, umesto želje za uspostavljanjem saradnje. Identifikovani elementi za ostvarenje poslovnog odnosa između preduzetnika i mentora su međusobno poverenje, uzajamno poštovanje i međusobna sloboda izražavanja. Preduzetnici su, uz to, tvrdili da mentrove veštine i iskustvo, kao i stav, odnosno ličnost, igraju veoma važnu ulogu u izgradnji mentorskog odnosa.

Većina mentora uključena u istraživanje iznela je stav da su mogli da procene u kom pravcu se razvija odnos sa preduzetnicima, i da li je međusobna veza postajala čvršća ili distanciranija. Loš uticaj na mentorski odnos najčešće su proizvodili nerealizacija dogovorenih aktivnosti, kao i neproduktivni sastanci koje bi često pratio pad entuzijazama i mentora i početnika.

¹ John Cull, International Journal of Evidence Based Coaching and Mentoring Vol. 4, No.2, Autumn 2006

Indikatori koji pokazuju da odnos mentora i početnika ne funkcionira mogu biti nedostatak komunikacije, jednosmerna komunikacija, preveliki osećaj dužnosti i poštovanja prema mentoru. Preduzetnici su se osećali nelagodno ukoliko nisu verovali u savete mentora, bilo da su smatrali da su oni nerealni ili neefikasni.

Za koordinatora programa od ključne važnosti je redovno izveštavanje. Iskustvo je pokazalo da kada izveštaji od učesnika programa prestanu da stižu, to predstavlja prvi signal da nešto u odnosu mentora i početnika ne funkcionira. U konfliktnoj situaciji organizator programa može da se pojavi kao medijator i da nastali konflikt i nerazumevanja strana pokuša da reši, ili da u krajnjoj liniji što pre pronađe drugog mentora za preduzetnika.

Različite faze razvoja biznisa

Mentorski pristup će se razlikovati u zavisnosti od faze u kojoj se preduzeće nalazi, pa tako imamo fazu pripreme započinjanja posla, biznis na početku i „zreo“ početni biznis. Izazovi sa kojima se preduzetnik susreće tokom ovih faza su različiti, i zahtevaće različit pristup mentora. U ranoj početnoj fazi preduzetniku je važno ohrabrenje, pozitivno razmišljanje, saveti, nove ideje, a mentor kao neko ko se nalazi izvan posla može dosta pomoći u realnom sagledavanju situacije.

John Cull, YBI's mentoring consultant

Vesti

Svečano potpisivanje sporazuma između mentora i mladih preduzetnika u Ministarstvu omladine i sporta

U Ministarstvu omladine i sporta republike Srbije 5. aprila 2011. upriličeno je svečano potpisivanje sporazuma između mentora i mladih preduzetnika učesnika programa „Preduzminešto! - Biznis mentorstva za mlade preduzetnike”, u organizaciji SMart Kolektiva i Foruma poslovnih lidera.

Na svečanosti su se prisutnima obratili Ministarka omladine i sporta Snežana Samardžić-Marković, predsednik Foruma poslovnih lidera i generalni direktor kompanije Holcim Gustavo Navarro, izvršni direktor Smart Kolektiva Neven Marinović i Endrju Devenport, direktor međunarodne organizacije The Prince's Youth Business International, globalne inicijative koju je osnovao Princ od Velsa i koja se bavi sprovođenjem projekata podrške mladim preduzetnicima širom sveta, a koji trenutno boravi u Srbiji radi razmatranja mo-

gućnosti saradnje sa SMart Kolektivom na daljem razvoju programa mentorstva mladim preduzetnicima.

Ministarka omladine i sporta Snežana Samardžić Marković je istakla da je najveći problem mladih u Srbiji nezaposlenost, protiv koje se može boriti pomaganjem firmi koje zapošljavaju mlade, kao što je to slučaj sa programom „Prva šansa”, da se dovode velike strane kompanije koje zapošljavaju kvalifikovanu radnu snagu i treći način, da se pomogne mladima da sami postanu poslodavci, da započnu sopstveni biznis i pomognu zajednici u kojoj žive. „Ako čoveku daš ribu, nahranio si ga za jedan dan; ako ga naučiš da peca, nahranio si ga za ceo život. U ministarstvu omladine i sporta imamo viziju da mladim ljudima pomognemo da prave štapove i mreže, kako bi nahranili ne samo sebe, nego i mnoge članove zajednice u kojoj žive”,

izjavila je ministarka omladine i sporta, Snežana Samardžić Marković.

Predsednik Foruma poslovnih lidera Gustavo Navarro zahvalio se mentorima i njihovim kompanijama na vremenu i veštinama koje su uložili u razvoj ovog programa, najavljujući još ambicioznije planove i uključivanje većeg broja mladih preduzetnika u ovaj program.

Andrew Devenport, direktor međunarodne organizacije The Prince's Youth Business International, rekao je da je problem nezaposlednosti mladih prisutan u mnogim zemljama i da je jedan od uspešnijih načina njegovog rešavanja podsticanje preduzetništva i razvoja malih biznisa.

Izvod iz teksta Sporazuma

Mentor i preduzetnik saglasni su sa sledećim pravilima ponašanja:

1. Mentorstvo je aktivnost koja podrazumeva uzajamno poverenje i u kojoj obe strane treba da pokažu obzirnost i poštovanje.
2. Uloga mentora je da odgovore na potrebe i agendu preduzetnika/preduzetnica, a ne da nameću svoje.
3. Mentori i preduzetnici/preduzetnice treba da poštuju vreme i obaveze druge osobe, da se pridržavaju dogovorene dinamike rada i da se prilagođavaju jedni drugima u razumnoj meri.
4. Preduzetnici/preduzetnice treba da prihvate odgovornost za građenje odnosa s mentorima, a mentori treba da ih osnaže u tome.
5. Obe strane mogu prekinuti saradnju ako osete da odnos ne funkcioniše. Ipak, i mentori i preduzetnici/preduzetnice su u obavezi da razgovaraju o takvoj odluci i da o tome obaveste koordinatora programa.
6. Mentori se neće mešati u one stvari koje preduzetnici/preduzetnice ne žele da podele sa njima, sve dok ne budu pozvani da to učine.
7. Mentori i preduzetnici/preduzetnice treba da budu otvoreni i iskreni u vezi sa odnosom koji grade, i da taj odnos zajedno revidiraju nakon 6 meseci, s ciljem da ga unaprede.
8. Mentori i preduzetnici/preduzetnice dele odgovornost za lak izlazak iz mentorskog odnosa i treba da izbegnu stvaranje zavisnosti preduzetnika/preduzetnica od mentorske podrške.

Projekat „PREDUZMINEŠTO! - Podrška zapošljavanju mladih na temelju društveno odgovornog poslovanja“, sprovodi „Smart kolektiv“ Financira Ministarstvo omladine i sporta, Republika Srbija

smartKOLEKTIV

PREDUZMINEŠTO!

BIZNIS MENTORSTVA ZA MLADE PREDUZETNIKE

SPORAZUM O SARADNJI IZMEĐU MENTORA I PREDUZETNIKA

Ovaj dokument predstavlja sporazum o saradnji između mentora i preduzetnika u okviru programa „Preduzminešto!“

Mentori se obavezuju da će kroz angažovanje od 2 do 4 sata mesečno pomoći preduzetnicima/preduzetnicama da ostvare dogovorene ciljeve i poslovne planove gradeći njihovo samopouzdanje podrškom i vođenjem, kao i kroz izgradnju otvorenog mentorskog odnosa ispunjenog uzajamnim poverenjem, tokom narednih godinu dana.

Preduzetnici/preduzetnice se obavezuju da će aktivno raditi na ostvarenju dogovorenih ciljeva, da će izveštavati koordinatora programa o napretku i da će učestvovati u građenju otvorenog mentorskog odnosa ispunjenog poverenjem.

Koordinator projekta se obavezuje da će sve vreme tokom trajanja programa biti na raspolaganju mentorima i preduzetnicima za rešavanje eventualnih dilema i problema.

Obaveza poverljivosti

Ovim sporazumom se uspostavlja odnos poverenja između sve tri strane u odnosu na određene informacije koje su poverljive ili svojom prirodom predstavljaju poslovnu tajnu, i koje za preduzetnika/preduzetnicu mogu predstavljati kompetitivnu prednost u poslu kojim se bave. Sve tri strane se obavezuju na čuvanje poslovne tajne preduzetnika/preduzetnica tokom trajanja mentorstva, ili i dve godine po njegovom prestanku.

Sukob interesa

Mentori se obavezuju da neće imati materijalnog interesa od poslovanja preduzetnika/preduzetnica tokom trajanja mentorstva. Sukob interesa – bilo realan ili samo pretpostavljen ili kao takav percipiran od strane mentora i/ili preduzetnika/preduzetnica mora odmah biti prijavljen koordinatoru programa.

Mentor i preduzetnik saglasni su sa sledećim pravilima ponašanja:

1. Mentorstvo je aktivnost koja podrazumeva uzajamno poverenje i u kojoj obe strane treba da pokažu obzirnost i poštovanje.
2. Uloga mentora je da odgovore na potrebe i agendu preduzetnika/preduzetnica, a ne da nameću svoje.
3. Mentori i preduzetnici/preduzetnica treba da poštuju vreme i obaveze druge osobe, da se prihvataju dogovorene dinamike rada i da se prilagođavaju jedni drugima u razumnoj meri.
4. Preduzetnici/preduzetnica treba da prihvate odgovornost za građenje odnosa s mentorima, a mentori treba da ih osnaže u tome.
5. Obe strane mogu prekinuti saradnju ako osele da odnos ne funkcioniše. Ipak, i mentori i preduzetnici/preduzetnice su u obavezi da razgovaraju o takvoj odluci i da o tome obaveste koordinatora programa.
6. Mentori se neće mešati u one stvari koje preduzetnici/preduzetnice ne žele da podeli sa njima, sve dok ne budu pozvani da to učine.
7. Mentori i preduzetnici/preduzetnice treba da budu otvoreni i iskreni u vezi sa odnosom koji grade, i da taj odnos zajedno revidiraju nakon 6 meseci, s ciljem da ga unaprede.
8. Mentori i preduzetnici/preduzetnice dele odgovornost za lak izlazak iz mentorskog odnosa i treba da izbegnu stvaranje zavisnosti preduzetnika/preduzetnica od mentorske podrške.

Mentor:

Preduzetnik:

Gustavo Navarro
Predsednik Foruma omladinskih lidera

Vesti

Uspostavljena strateška saradnja sa YBI

Tokom prve nedelje aprila u Beogradu je boravio Andrew Devenport, direktor međunarodne organizacije The Prince's Youth Business International. Devenport se tokom svoje posete Srbiji sastao sa istaknutim ličnostima iz vladinog sektora, predstavnicima poslovnog sektora, organizacija civilnog društva, kao i sa predstavnicima USAID-a i delegacije Evropske unije u Srbiji.

U nekoliko sastanaka sa izvršnim direktorom Smart kolektiva Nevenom Marinovićem i koordinatorkom programa Nedom Stanković, Devenport je ocenio da se program Preduzminešto! sprovodi na visoko profesionalnom nivou i da vidi veliki potencijal u daljem razvoju ovog programa, izrazivši tom prilikom podršku i želju da YBI svojim iskustvima doprinese tom razvoju.

Program Preduzminešto! trenutno je u procesu akreditacije za pristup globalnoj mreži YBI.

Andrew Devenport

Vesti

Uskoro: Besplatne obuke za učesnike programa Preduzminešto!

Tokom 2011. godine, SMart kolektiv će za mlade preduzetnike – učesnike programa Preduzminešto! organizovati besplatne obuke iz oblasti Prodaje, Poreza, Računovodstva, Menadžmenta i Poslovnih komunikacija. Za više informacija pratite veb stranice programa na sajtu Foruma poslovnih lidera, kao i Preduzminešto! Facebook fun page.

Vesti

Javni poziv MSP za učešće u mentoring procesu

Nacionalna agencija za regionalni razvoj počinje sa realizacijom mentoring programa namenjenom odabranim preduzetnicima i privrednim društvima u trajanju do 50 sati po klijentu, koji će se realizovati do kraja novembra 2011. godine u cilju podrške razvoja malih i srednjih preduzeća.

Sadržaj mentoring usluga koje će ovim putem biti dostupne učesnicima programa obuhvata: analizu trenutne situacije; pomoć u pripremi razvojnih aktivnosti; savetovanje i koordinacija aktivnosti usmerenih na pristupanje fondovima, novim tehnologijama, konsultantskim uslugama; pomoć u pripremi dokumentacije koja se podnosi poslovnim bankama i prilikom konkurisanja za programe podrške MSPP; pomoć pri implementaciji razvojnih aktivnosti/planova/projekata; pomoć u pronalaženju potrebnih informacija i konsalting i obuka.

Nacionalna agencija za regionalni razvoj je standardizovala mentoring kao uslugu u okviru realizacije projekta „Institucionalizacija mentoringa kao usluge za MSPP“, finansiranog od strane Vlade Japana kroz Japansku agenciju za međunarodnu saradnju – JICA. Javni poziv je otvoren do 06.05.2011. godine, a prijavni obrazac se može preuzeti sa sajta Nacionalne agencije za regionalni razvoj: www.narr.gov.rs

Preduzeće u fokusu

Etno selo Latkovac

U podnožju planina Kopaonik, Goč i Željina, na nadmorskoj visini od 430 metara, udaljeno 220 km od Beograda, nalazi se etno selo Latkovac. Kompleks se sastoji od četiri kuće, štale i ambara, izgrađenih od prirodnih materijala, blata, slame i greda, koji i leti i zimi imaju idealne unutrašnje klimatske uslove, i po pitanju vlažnosti i po pitanju temperature. Međutim, ono što etno selo Latkovac izdvaja od sličnih objekata nije bogatstvo i lepota prirode, seoska idila ili zdrava i prirodna hrana. Iako ga sve to odlikuje, ono što ga čini jedinstvenim i prepoznatljivim je inovativan pristup uobličeni u jasne ciljeve i drugačiji tržišni nastup, a sve prožeto tradicionalnim gostoprimstvom i toplinom srpskog sela.

(S)Latkovac je izuzetan primer kako se postojeći resursi mogu mobilisati na drugačiji način, kako se postojeće kulturološko nasleđe može prilagoditi potrebama tržišta i kako se trud, zalaganje i preduzetnička hrabrost pretvaraju u slatke plodove uspeha. A Latkovac pored odmora za gradskim životom opterećena čula, nudi svojim gostima i mogućnost da se uključe u aktivnosti poput pravljenja ajvara - Ajvar Party, poljoprivrednim radovima poput branja malina, kupina, grožđa, jabuka, sakupljanje šljivica, pravljenje vina, vrcanje meda, sakupljanje šumskih plodova

i bilja, čuvanje ovaca, živine, koza i krava, pravljenje sira i kajmaka. U ponudi je i učestvovanje u umetničko-edukativnim radionicama slikarstva, etno muzike, kaligrafije i starih zanata.

Latkovac raspolaže sa šest dvokrevetnih, tri trokrevetne i jednom jednokrevetnom sobom. Cena prenoćišta sa doručkom je 1600 dinara, dok su polupansion i pansion, 2200 i 2500 dinara. U Latkovcu takođe, postoji etno restoran zatvorenog tipa, namenjen samo gostima sela, a istorija prostorije u kojoj se nalazi je

posebno interesantna – u njoj je prvobitno bio dnevni zatvor Župskog okruga, a potom vinski podrum. Za ljubitelje pisane reči tu je i bogata biblioteka, koja odmor na selu čini kompletnim.

Kako bi priča o etno selu Latkovac do kraja pratila pozitivan pogled na život i radost deljenja, tu je i ona humana strana poslovanja. U etno dućanu, kupovinom eksponata gosti pomažu rad Društva za mentalno nedovoljno razvijene osobe iz Aleksandrovca, koje svoje radove ovde i izlaže.

KORISNO

Poslovne ideje - Internet magazin za preduzetnike

Na stranicama Internet magazina Poslovne ideje moguće je naći korisne informacije o bitnim poslovnim događajima i ljudima, inovativnim proizvodima, uslugama i rešenjima, idejama i perspektivnim projektima. Tekstovi su direktno ili indirektno u funkciji otpočinjanja i razvijanja posla, i po svom kvalitetu portal predstavlja pravo osveženje među besplatnim on line magazinima slične tematike.

Link: <http://www.poslovneidejemagazin.com>

Poslovne ideje
INTERNET MAGAZIN ZA PREDUZETNIKE

Međunarodna online zajednica mladih preduzetnika

Zajednica mladih poduzetnika predstavlja platformu za razmenu ideja i najboljih praksi za podsticanje pre-

duzetništva. Radi se o razmeni iskustava o načinima poboljšanja poslovnog okruženja.

Ukoliko ste i Vi mladi preduzetnik i doprinosite promociji preduzetništva, svoje uvide, iskustva, vesti i mišljenja možete podeliti na online portalu jer ona mogu biti vredna drugima.

Pošaljite mejl na partners@cipe.org ili se uključite u diskusiju komentarima.

<http://www.reformsnetwork.org/youth/>

Projekat F_email

Četvrti put za redom kompanija Cisco i Cisco Networking akademija Elektrotehničkog fakulteta u Beogradu organizuju projekat za prekvalifikaciju žena - Cisco F_email. Ovaj projekat nudi mogućnost prekvalifikacije žena ili njihove dodatne obuke iz ICT oblasti, kako bi se kasnije lakše zaposlile, a nastao je sa željom da se pruži podrška i pomoć ženama koje su zainteresovane za ovu oblast, u kojoj ih je bročano mnogo manje nego muškaraca.

F_email nudi besplatnu obuku, odnosno program prekvalifikacije u trajanju od osam meseci, sa preda-

vanjima koja se održavaju dva do tri puta nedeljno. Program je podeljen u dva dela, koji obuhvataju takozvanu klasičnu edukaciju, odnosno CCNA obuku iz oblasti ICT-a, u okviru kog će steći teorijska i praktična znanja potrebna za rad na računarskim mrežama, i Soft Skills treninge, u okviru kojih će naučiti veštine komunikacije, lične prezentacije, pisanje biografije i strategije zapošljavanja.

Rok za prijavu je 4. maj, a obuka traje 17. maja ove, do 1. marta 2012. godine, sa letnjom pauzom od 8. jula do 23. avgusta.

Međunarodni ekonomski forum mladih u Sankt Petersburgu

Međunarodni ekonomski forum mladih u Sankt Petersburgu je projekat koji ima za cilj da okupi mlade lidere iz celog sveta kako bi se uključili u javnu diskusiju i razvoj pojedinačnih projekata modernizacije Rusije. Glavni cilj Foruma je osigurati produktivne i kreativne interakcije između njegovih učesnika, kako učešćem u online diskusijama, tako i ličnim kontaktom tokom trajanja foruma.

Učesnici foruma uključuju sadašnje i buduće globalne lidere u području poslovnog sektora, preduzetništva, menadžmenta, politike, vlade, NVO sektora, akademske zajednice, i sporta.

Ovogodišnji Forum okupiće tokom tri dana trajanja 100 učesnika: 50 učesnika iz Rusije i 50 mladih lidera iz celog sveta. Radni jezik foruma je engleski. Troškovi prevoza i smeštaja za goste iz inostranstva pokriveni su od strane organizatora, a prijavu je moguće podneti elektronski do 10. maja na sajtu: <http://youthforum.ru/>

Ključna poruka donatora

U toku je Međunarodna godina mladih. Ona predstavlja za nas novu šansu i mogućnost jer nam daje dodatnu energiju i predstavlja godinu kada će Srbija i mladi ljudi u Srbiji dobiti Zakon o mladima. Mladi su najpozvaniji da se pitaju o sadržaju i rešenjima zakona o mladima. Ministarstvo omladine i sporta nastoji da čuje želje mladih, da omogući njihovu informisanost kao i učešće u svakoj fazi izrade zakona. Proces izrade zakona o mladima sprovodi se u partnerstvu sa mrežom organizacija civilnog društva. Ministarstvo omladine i sporta želi da omogući aktivno učešće mladih u naporima da izgrade bolje okruženje i lepšu budućnost za sebe i svoju generaciju. Ovakav pristup predstavlja nastavak dosledne podrške Ministarstva omladine i sporta u sprovođenju omladinske politike na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou.

Svesni smo realnosti da je naša država društvo koje stari. Pored toga, suočeni smo sa dugoročnom situacijom da mladi i obrazovani napuštaju svoju zemlju. Ovo je prilika i jedan od načina da se ovakav trend zaustavi i preokrene, a to je moguće samo ako mlade prepoznamo kao najvažniji izvor energije i preduslov za pozitivne promene u Republici Srbiji.

Ministarstvo omladine i sporta podstiče aktivno učešće mladih putem finansiranja i sprovođenja omladinskih projekata, koji su usmereni ka ostvarenju ciljeva postavljenih Nacionalnom strategijom za mlade.

Sredstva odobrena za projekte u okviru konkursa obezbeđena su budžetom Republike Srbije za 2010. godinu i iznose oko 89 miliona dinara. Nakon završenog Konkursa i evaluacionih procedura, od ukupno pristiglih 190 predloga projekata utvrđena je lista od 86 odabranih projekata. Prema broju odobrenih projekata u 2010. godini, u proces sprovođenja Strategije kroz realizaciju projekata usmerenih ka realizaciji prioriternih ciljeva Strategije i aktivnosti planiranih Akcionim planom, 28 projekata biće realizovano u užoj Srbiji, 20 u Vojvodini i 13 u Beogradu. Pored toga 25 organizacija će sprovoditi u okviru 25 okruga konsultativni proces javne rasprave tokom izrade zakona o mladima u vidu resurs centara za učešće u procesu izgradnje institucionalnog okvira za sprovođenje omladinske politike.

smartKOLEKTIV

FORUM
POSLOVNIH
LIDERA
SRBIJE

Stavovi izraženi u ovoj publikaciji isključiva su odgovornost autora i njegovih saradnika i ne predstavljaju nužno zvaničan stav Ministarstva omladine i sporta

